

Manual de recoltare, transport, manipulare si receptionare a probelor primare din SAP

F01 SAP PG 08

Exemplar controlat: Da

AVERTISMENT: Acest document este proprietatea Spitalului Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara, Serviciul de Anatomie Patologica si urmeaza regimul documentelor cu caracter CLASIFICAT SI CONFIDENTIAL, stabilit prin decizia nr. 23/22.04.2008. Copiile sunt numerotate si controlate. Reproducerea si difuzarea acestui document este in exclusivitate dreptul Spitalului Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara, Serviciul de Anatomie Patologica.

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 3/20
--	---	--

Informatii si instructiuni pentru beneficiarii serviciilor medicale oferite de Serviciul de Anatomie Patologica

1. Informatii generale utile pentru pacienti si medici:

- Laboratorul de AP este situat in cladirea principala a SCJUPBT, etajul 1, aripa mica; date contact/programare: anatomie.patologica@hosptm.ro; telefon 0752297230.
- Orarul de functionare al SAP: zilnic, de luni pana vineri, in intervalul orar 8-14.
- Oferta laboratorului este prezentata in *Anexa 1a (pentru pacienti internati)*, *Anexa 1b (pentru pacienti cu trimitere CNAS)*; pentru serviciile cu plata, oferta laboratorului si contravaloarea investigatiilor din oferta laboratorului sunt prezentate in *Anexa 1c*.
- Rezultatele citologice si histopatologice/imunohistochimice, respectiv lamele si blocurile de parafina (daca este cazul), se elibereaza zilnic, la Registratura SAP (etajul 1, aripa mica), in intervalul orar 13-14, pe baza de semnatura solicitant (pacient, apartinator, medic curant) si imputernicire (daca este cazul).
- Eliberarea rezultatului citologic sau histopatologic/imunohistochimic poate dura intre 2-3 zile si 30 de zile lucratoare (conform normelor legale), cu o medie de 2 saptamani sau mai putin, in functie de particularitatile si gradul de dificultate ale cazului.
- Laboratorul pune la dispozitia pacientilor/medicilor recoltori servicii de consiliere, zilnic, in intervalul 13-14, registrul de reclamatii (prezent in incaperea de la registratura SAP) si Fise de evaluare a nivelului de satisfactie a beneficiarului (medic sau pacient).

2. Lista serviciilor medicale oferite de Serviciul de Anatomie Patologica

Serviciul de Anatomie Patologica al SCJUPBT ofera servicii medicale specifice anatomiei patologice cat si consiliere privind activitatea desfasurata.

METODE DE INVESTIGAȚIE:

- Examine histopatologice (examinări macro- și microscopice ale pieselor de rezecție chirurgicală și biopsiilor)
- Examine citologice +/- bloc de celule (cand este cazul)
- Investigații histochemice și imunohistochemice
- Imunofluorescenta pentru punctie biopsie renala non-tumorală
- Examine extemporanee
- Servicii de prosectura pentru pacientii decedati (cazurile anatomo-patologice): autopsie anatomo-patologica si imbalsamari

PATOLOGIE INVESTIGATĂ:

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 4/20
--	---	--

- Patologie chirurgicală (generală, urologică, ginecologică, a glandei mamare, endocrinologica, osteo-articulară, neurochirurgicală, plastică și reparatorie, ORL), digestivă, nefropatologie și patologie neonatală.

Lista investigatiilor de anatomie patologica (Anexele 1a,1b, 1c) efectuate este disponibila la Avizierul SAP (etajul 1, aripa mica) si pe site-ul www.hosptm.ro.

3. Informatii pentru medicii recoltori:

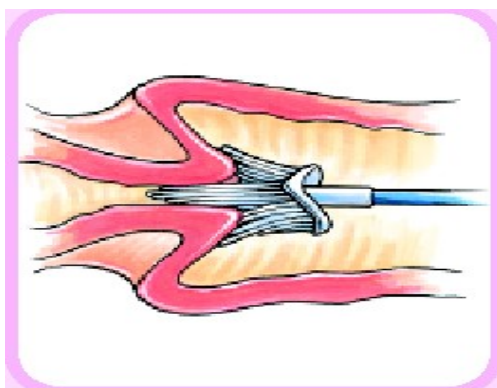
3.1. Proceduri de recoltare si transport:

3.1.1 Protocol de recoltare pentru examen citologic cervico-vaginal Babes-Papanicolaou

- Perioada optima de recoltare, conditii de recoltare:
 - ❖ Perioada optima pentru recoltare este intre a 7-a si a 17 zi a ciclului menstrual si oricand pentru pacientele in menopauza.
- Pentru recoltarea probei citologice trebuie indeplinite mai multe conditii:
 - ✓ absenta inflamatiei / hemoragiei cervico-vaginale abundente;
 - ✓ femeia nu trebuie sa fi primit recent medicatie locala sau sistemica, datorita efectului unor medicamente asupra mucoasei (tetraciclina, digitala etc.); unele substante acide/bazice influenteaza indicele acidofil, altele influenteaza penetrarea colorantilor in celule; daca totusi se recolteaza, aceste conditii trebuie mentionate laboratorului;
 - ✓ nu trebuie sa existe un istoric recent (sub 6 saptamani) de terapie chirurgicala, termoterapie, radioterapie, la nivelul colului uterin sau al vaginului;
 - ✓ pacienta nu trebuie sa fi avut contact sexual in ultimele 48 de ore;
 - ✓ pacienta trebuie sa evite spalaturile locale cu 24 de ore inainte de recoltare.

TEHNICA DE RECOLTARE PENTRU EXAMENUL CITOLOGIC BABES PAPANICOLAOU CONVENTIONAL

- Se va introduce periuta de recoltare tip "bradut", intrand cu extremitatea mai lunga prin orificiul extern al endocolului, rotind usor, astfel incat sa se preleveze material atat de pe suprafata exo- cat si endocolului (se roteste de 5-6 ori). Se extrage periuta din vagin, se intinde pe lame de sticla (prin apasare si miscarea periutei de-a lungul lamei, acoperind minim 80% din suprafata lamei, apoi se intoarce periuta cu 180 grade si se intinde iarasi, fie pe aceeaasi lama, fie pe alta lama).

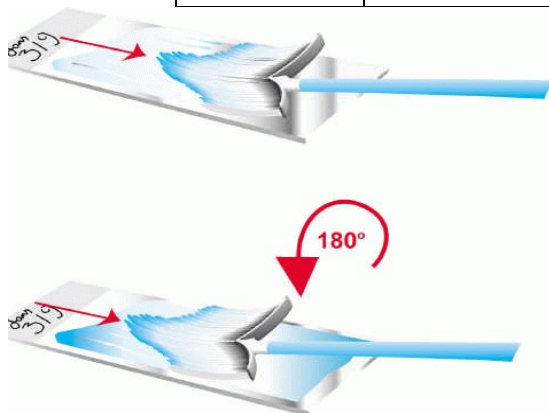

- Dupa intinderea materialului pe lama, trebuie efectuata fixarea cu un agent fixator (spray fixator).
- Se pulverizeaza fixatorul de la o distanta de 20-30 cm pentru o buna repartitie a fixatorului pe toata suprafata lamei.
- Frotiul fixat este lasat sa se usuce la aer si apoi este pus in suportul pentru lame.
- Pe partea matuita a lamei, in coltul din stanga sus (vezi fig. exemplu 1) se trece cu creion codul de pe cutia de transport. Acelasi cod se noteaza, tot cu creion, si pe buletinul de comanda sau formularul care insoteste lama la laborator. Mentiune speciala pentru programul screening cancer col: pe lama se noteaza seria formularului FS1 (vezi fig. exemplu 2).

Atentie: se scrie pe aceeasi parte pe care se intinde secretia!

Exemplu 1 Exemplu 2

•	TM000301

Mentiune:

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 6/20
--	---	--

Se pot utiliza si alte dispozitive de recoltare, atat timp cat se recolteaza material de la nivelul exocolului, zona de jonctiune endo-exocol si endocol. Spre exemplu, se poate utiliza buretel pentru zona de exocol si periuta tip "rimel" pentru endocol.

3.1.2 Recomandari de recoltare pentru examen citologic non-cervicovaginal

Materialul biologic destinat citologiei non-cervicovaginale (lichide biologice, material citologic aspirat cu ac fin sau obtinut prin periaj citologic endoscopic, frotiuri exfoliative, amprente) va fi recoltat in recipiente adecvate si/sau etalat pe lame de sticla curate si degresate, conform protocolului de recoltare specific sectiei trimitatoare si in functie de localizarea anatomica a materialului biologic trimis pentru examinare.

3.1.3 Transportul probelor citologice

Recipientele cu produsul biologic si lamele etalate, etichetate adecvat, vor fi transportate la **temperatura camerei (15-25°) in decurs de 3-5 ore pentru produsele lichide si in maxim 3 zile pentru lamele fixate in alcool**, ambalate in cutii de transport adecvate ca marime si care vor fi insotite de ambalaje absorbante si/sau amortizante pe durata transportului.

Recipientul specimenului trebuie să rămână închis/ sigilat până la prelucrare, astfel încât să nu apară uscarea sau alte incidente care pot duce la modificarea specimenului.

Toate probele trebuie să fie ambalate și etichetate adecvat și să fie însoțite de " Fișa de însoțire a materialului biopsic/citologic" sau de alt formular care să conțină aceleași date precum și de "Fisa de monitorizare a temperaturii de transport a probelor".

Lamele citologice se transporta in cutii de transport lame prevazute cu capac si compartimentate pentru separarea fiecărei lame.

Documentele însoțitoare/sau alte înregistrări trebuie sa cuprindă date referitoare la:

- data/ora recoltării;
- data/ora si tipul fixatorului folosit, daca este cazul;
- data/ora preluării probei de catre persoana care transporta proba;
- data/ora recepției probei în laborator.
- **Etichetarea recipientului cu probă**
 - Eticheta specimenului trebuie să conțină:
 - **cel puțin 2 elemente unice** de identificare (Numele complet + Data nașterii sau vârsta+ Numărul de identificare alocat pacientului (poate fi nr. Foaie de observație sau alt număr unic de înregistrare sau CNP sau cod de bare)
 - localizarea anatomică, tipul specimenului;
 - +/- alte date personale specifice de identificare sau alte date specifice ale instituției;
 - +/- medic trimitător
 - Este recomandat să se utilizeze etichete standardizate (ca format și date) și ca etichetarea să se facă în prezența pacientului (în măsura în care acest lucru este posibil)
 - Recomandări de bune practici pentru evitarea erorilor de etichetare:
 - nu se lipește eticheta pe capacul recipientului (total sau parțial);
 - nu se lipește eticheta astfel încât să fie acoperite datele pacientului;
 - să existe o procedură de corectare a erorilor de etichetare;

- se utilizează etichete ce sunt validate pentru a rezista substanțelor chimice și proceselor desfășurate pentru speciamele de anatomie patologică.
- **Completarea formularului de solitare a examinării histopatologice/ cererii de examinare histopatologică/biletului de trimitere către laboratorul de anatomie patologică și atașarea documentației cazului:**
 - procedurile scrise despre completarea corectă a unei solicitări către laboratorul de anatomie patologică trebuie să se afle la dispoziția tuturor cadrelor medicale implicate în colectarea, etichetarea, predarea și transportul speciamelelor către laboratorul de anatomie patologică;
 - cererea de examinare poate fi redactată în format scris sau electronic și trebuie completată de personal autorizat;
 - datele de identificare ale pacientului trebuie incluse pe fișa de solicitare/cererea de examinare (vezi mai sus);
 - pe solicitare se pot consemna și documentele medicale atașate (istoricul clinic/paraclinic - orice informații suplimentare relevante sau necesare pentru un diagnostic citologic specific).

3.1.4 Recoltarea și transportul probelor biopsice pentru histopatologie (cerinte)

Recoltarea biopsiilor și a pieselor operatorii se face de către medicul de specialitate, conform protocoalelor medicale specifice, în funcție de patologia investigată.

Esantioanele prelevate în afara laboratorului, de către medicul specialist, trebuie fixate în soluție 10% de formalină/formaldehida (formol) neutra tamponată imediat după recoltare (ideal 20 min. - maxim 2 ore, maxim 1 ora pentru glanda mamara).

Acestea trebuie să îndeplinească următoarele cerințe pentru a fi corespunzătoare prelucrării și interpretării:

- Recipientele în care se pun piesele biopsice trebuie să fie suficient de mari, să aibă pereți duri, rigizi, impermeabili, incasabili și nereactivi cu soluțiile de fixare și să poată închide etans.
- Raportul dintre volumul agentului de fixare (soluție 10% de formalină neutra tamponată) și cel al țesutului trebuie să fie de 2 - 10 de ori mai mare decât volumul speciameleului.
- Recipientele cu probe biopsice trebuie să fie expediate cu respectarea regulilor adecvate pentru transportul și manipularea formalinei. Pe durata transportului, recipientele cu probe se plazează în ambalaje absorbante. Fișa cu datele de securitate ale formalinei trebuie să se afle la dispoziția tuturor membrilor personalului care manipulează agenții de fixare.
- Probele fixate în soluție 10% de formalină neutra tamponată pot fi păstrate la temperatura camerei: 15-25° Recipientul speciameleului trebuie să rămână închis, sigilat, până la prelucrare, astfel încât să nu apară uscarea sau alte incidente care pot duce la modificarea speciameleului.
- **Toate probele trebuie să fie ambalate și etichetate adecvat și să fie însoțite de " Fișa de însoțire a materialului biopsic" sau de alt formular care să conțină aceleași date precum și de "Fisa de monitorizare a temperaturii de transport a probelor".**
- Documentele însoțitoare/sau alte înregistrări trebuie să cuprindă date referitoare la:
 - data/ora recoltării;
 - data/ora introducerii în recipientul cu soluție 10% de formalină neutra tamponată;
 - data/ora preluării probei de către persoana care transporta proba;
 - data/ora recepției probei în laborator.

- **Etichetarea recipientului cu probă**

- Eticheta specimenului trebuie să conțină:
 - **cel puțin 2 elemente unice** de identificare (Numele complet + Data nașterii sau vârsta+ Numărul de identificare alocat pacientului (poate fi nr. Foaie de observație sau alt număr unic de înregistrare sau CNP sau cod de bare)
 - localizarea anatomică, tipul specimenului;
 - +/- alte date personale specifice de identificare sau alte date specifice ale instituției;
 - +/- medic trimițător
- Este recomandat să se utilizeze etichete standardizate (ca format și date) și ca etichetarea să se facă în prezența pacientului (în măsura în care acest lucru este posibil)
- Recomandări de bune practici pentru evitarea erorilor de etichetare:
 - nu se lipește eticheta pe capacul recipientului (total sau parțial);
 - nu se lipește eticheta astfel încât să fie acoperite datele pacientului;
 - să existe o procedură de corectare a erorilor de etichetare;
 - se utilizează etichete ce sunt validate pentru a rezista substanțelor chimice și proceselor desfășurate pentru speciemenle de anatomie patologică.
- **Completarea formularului de solitare a examinării histopatologice/ cererii de examinare histopatologică/biletului de trimitere către laboratorul de anatomie patologică și atașarea documentației cazului:**
 - procedurile scrise despre completarea corectă a unei solicitări către laboratorul de anatomie patologică trebuie să se afle la dispoziția tuturor cadrelor medicale implicate în colectarea, etichetarea, predarea și transportul speciemenelor către laboratorul de anatomie patologică;
 - cererea de examinare poate fi redactată în format scris sau electronic și trebuie completată de personal autorizat;
 - datele de identificare ale pacientului trebuie incluse pe fișa de solicitare/cererea de examinare (vezi mai sus);
 - pe solicitare se pot consemna și documentele medicale atașate;

Solicitarea scrisă sau electronică pentru investigațiile pacientului (pentru diverse investigații suplimentare) trebuie să includă:

- elementele de identificare a pacientului enumerate mai sus;
- numele și adresa sau alte elemente adecvate de identificare ale persoanei autorizate care solicită testarea;
- numele și adresa sau alte elemente adecvate de identificare ale persoanei responsabile pentru recepționarea rezultatelor testării;
- numele și adresa laboratorului care trimite specimenul;
- testul și/sau testele care trebuie efectuate;
- procedura efectuată pentru recoltarea speciemenelor;
- localizarea specimenului – în cazul în care este colectat mai mult de un specimen într-o singură procedură, fiecare specimen trebuie să fie identificat în mod individual prin localizarea anatomică și/sau tipul specimenului;
- data și ora procedurii sau a colectării specimenului/ data/ora introducerii în recipientul cu soluție 10% de formalină neutra tamponată;

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 9/20
--	---	--

- data primirii specimenului;
- istoricul clinic/paraclinic – orice informații suplimentare relevante sau necesare pentru un test specific, pentru a asigura corectitudinea și promptitudinea testării și raportării rezultatelor, inclusiv interpretarea acestora dacă este cazul;
- acceptul pacientului de a se prelucra proba biopsica - "Formularului cu acordul pacientului pentru pastrarea/distrugerea materialului ramas dupa elaborarea diagnosticului, etc" (formular tipizat - Anexa 4).

Transportul recipientelor/suporturilor de la locul recoltării până în laboratorul de AP de va face de către personalul desemnat de secția clinică de unde provine piesa (bloc operator, compartiment de gastroenterologie, cabinet ginecologic etc) și se efectuează astfel:

- recipientele cu probe tisulare sau lichidiene se transporta în lazi de transport prevazute cu capac, disponibile la nivelul blocului operator, compartiment de gastroenterologie, cabinet ginecologic etc;
- capacul trebuie sa fie bine fixat, sa aibe un mecanism de inchidere si sa fie inscriptionat cu pictograma "Risc biologic";
- cutiile pentru transport trebuie sa fie confectionate din materiale rezistente la dezinfectanti, usor de spalat.

3.1.5 Transportul blocurilor de parafină

Blocurile de parafină se transportă în aceleași condiții ca și recipientele cu probe biopsice și vor fi însoțite de aceeași documentație. Este obligatorie identificarea unică a blocurilor de parafină; codul unic de identificare se va regăsi pe formularul de transport care însoțește blocul (model atașat). În cazul în care există rezultate histopatologice anterioare, se va atașa o copie a acestora.

Toate probele trebuie să fie ambalate și etichetate adecvat și să fie însoțite de "Fișa de însoțire a materialului biopsic"/ "Fișa de însoțire a blocului de parafină" sau alt formular care să conțină aceleași date precum și de "Fisa de monitorizare a temperaturii de transport a probelor (modele atașate).

3.2. Receptionarea pieselor trimise Serviciului de Anatomie Patologica

3.2.1. Receptionarea produselor trimise pentru examenul citologic

- Materialul biologic (lame ce contin materialul biologic etalat, recipiente cu lichide patologice: urina, LCR, produse aspirate prin punctie etc) adresat SAP este predat persoanei responsabile (asistent de laborator sau registrator medical sau personal auxiliar instruit) pe baza de semnatura (semnatura persoanei din SAP pe Fisa de insotire a materialului biopsic – Anexa 3 și în Registrul de evidenta a produselor patologice predate catre SAP aparținând secției care solicita investigația, în cel mai scurt timp de la recoltare, între orele 8-14, orarul de functionare al SAP fiind zilnic de luni pana vineri in intervalul orar 8-14.
- Personalul SAP care receptioneaza produsul biologic (asistent de laborator sau registrator medical sau personal auxiliar instruit) verifica existenta concordantei dintre datele inscrise in fisa de insotire a materialului biologic si datele inscrise pe lamele cu produsul patologic etalat sau pe recipientele care contin produsul patologic de investigat.

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 10/20
--	---	---

- Personalul care receptioneaza produsul (asistent de laborator sau registrator medical sau personal auxiliar instruit) verifica completarea datelor referitoare la eventuala fixare a materialului biologic.
- Produsul biologic este inregistrat de catre registratorul medical sau asistentul de laborator in registrul de citologii al SAP cu numarul de ordine, numele si prenumele pacientului, CNP, sexul, varsta, tipul de material trimis, numarul F.O., diagnosticul clinic, sectia care trimite produsul biologic, numele investigatorului, ora si data primirii materialului.
- Toate speciemenle trebuie să fie înregistrate în sistemul informatic al departamentului de anatomie patologică pentru accesare.

3.2.2. Receptionarea fragmentelor tisulare trimise pentru examenul histopatologic la parafina

Fragmentele tisulare destinate prelucrării la parafina sunt predate persoanei responsabile din SAP (asistent de laborator, registrator medical sau personal auxiliar instruit) de catre reprezentantul desemnat al sectiei in care s-a efectuat prelevarea, pe baza de semnatura;

Predarea/preluarea pieselor se face decursul zilei urmatoare efectuării prelevării, preferabil intre orele 8-9 ale diminetei (pentru pastrarea fluxului optim de lucru; se admit exceptii privind intervalul orar amintit pentru cazurile justificate: piese proaspete, urgente etc), orarul de functionare al SAP fiind zilnic de luni pana vineri in intervalul orar 8-14.

Piese preluat sunt inregistrate in *Registrul de receptie a pieselor*.

Probe provenite din Departamentul de prosectura sunt aduse de catre autopsieri in laboratorul de histopatologie, in recipiente etichetate cu leucoplast pe care sunt inscrise datele de identificare a cadavrului, in termen de maxim o saptamana de la efectuarea autopsiei.

La receptia documentelor medicale atasate pentru fiecare dintre acestea sunt urmați pașii de identificare pentru a asigura faptul că acestea provin de același pacient.

Reprezentantul SAP inregistreaza numele pacientului si sectia de la care provine materialul biopsic in Registrul de receptie a pieselor, semneaza de primire pe *Fisa de insotire a materialului biopsic/Anexa 3* (care ramane in SAP) si in *Registrul de evidenta a predării pieselor* al sectiei clinice/serviciului care trimite produsul patologic, cu mentionarea orei si datei de receptionare a specimenului.

Personalul care receptioneaza piesa (***asistent de laborator sau registrator medical sau personal auxiliar instruit***) verifica existenta si corectitudinea completării "Fisei de insotire a materialului biopsic" (formular tipizat – Anexa 3) si a "Formularului cu acordul pacientului pentru pastrarea/distrugerea materialului ramas dupa elaborarea diagnosticului, etc" (formular tipizat - Anexa 4).

NOTA - Fisa de insotire a materialului biopsic trebuie sa contina urmatoarele date: Numele si prenumele pacientului, sexul, varsta, CNP, numarul F.O. clinice, date clinice si tratamente aplicate anterior; datele examenului macroscopic intraoperator al piesei prelevate; rezultate histopatologice sau citopatologice anterioare; diagnosticul prezumtiv; data operatiei sau efectuării biopsiei; semnatura si parafa medicului care trimite aceste probe.

Personalul din SAP care receptioneaza piesa verifica existenta concordantei dintre datele inscrise in fisa de insotire a materialului biopsic si datele inscrise pe recipientele care contin fragmentele tisulare (numele si prenumele pacientului, numele piesei trimise, data operatiei, numele operatorului).

Personalul din SAP care receptioneaza piesele va refuza primirea pieselor neinsotite de Anexa 3 si de Anexa 4 si a pieselor la care se constata deficiente in completarea datelor din cele

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 11/20
--	---	---

doua anexe sau neconcordante intre datele inscrise in Anexa 3 si datele inscrise pe recipientul in care este trimisa piesa.

Personalul din SAP care receptioneaza piesa va verifica existenta, calitatea si cantitatea fixatorului in care este trimisa piesa; in cazul in care se constata deficiente in fixarea pieselor, persoana care receptioneaza piesa va informa medicul anatomopatolog si va consemna deficienta respectiva pe fisa de insotire a materialului biopsic.

- **NOTA 1 - Daca pacientul, apartinatorul acestuia sau reprezentantul legal isi exprima dezacordul pentru distrugerea tesuturilor care raman dupa orientarea macroscopica, medicul curant informeaza medicul anatomopatolog de serviciu si impreuna se asigura ca pacientul, apartinatorul acestuia sau reprezentantul legal isi asuma in scris obligatia sa distruga tesuturile, prin incinerare sau inhumare, si sa aduca dovada efectuării acesteia care va fi predata registratorului medical AP care o va indosaria.**
- **NOTA 2 - Piesa se poate trimite proaspata (nefixata) in maximum doua ore de la operatie sau in solutie 10% de formalina neutra tamponata dupa acest interval, intr-un container care trebuie sa contina un volum de formol de 2-10 ori mai mare decat volumul piesei.**
- **NOTA 3 - Piesele operatorii se trimit in totalitate; nu sunt admise impartirea piesei si trimiterea de tesut in mai multe servicii de anatomie patologica simultan.**
- **NOTA 4 - Piesa chirurgicala se trimite nesectionata, deschiderea ei efectuindu-se de catre medicul anatomopatolog; cand acesta considera necesar, poate solicita prezenta medicului operator la orientarea macroscopica.**
 - **Piese mari se trimit in SAP in aceiasi zi in care au fost excizate/rezecate, pana la ora 13,**
 - **Se evita interventii chirurgicale (care pot fi programate, in particular piese de sectorectomie, mastectomie) vineri sau joi si inainte de zile libere cumulate, intrucat ele nu pot fi sectionate in zilele libere si exista riscul nefixarii sau, daca sunt sectionate vineri, se depaseste timpul de fixare de 72h, recomandat de ghiduri.**
 - **Prin exceptie de la regula de mai sus, in cazul operatiilor efectuate in zilele sa sambata, duminica sau alte zile nelucratoare, se sectioneaza longitudinal colonul sau stomacul, evitand sectionarea tumorii si se plaseaza piesa sectionata in formol neutru tamponat 10% (gata preparat)**
 - **Se utilizeaza doar formol neutru tamponat 10% gata preparat!**
- **NOTA 5 - Pentru pacientii SCJUPBT care doresc ca examenul histopatologic/citologic sa fie efectuat in alt serviciu de anatomie patologica decat cel care deservește unitatea medicala in care s-a facut recoltarea, acestia trebuie sa solicite in scris efectuarea examenului histopatologic/citologic in alta unitate, precizand care este aceasta unitate si asumandu-si responsabilitatea pentru remiterea buletinului histopatologic/citologic medicului operator/recoltator. Medicul operator/recoltator va asigura introducerea piesei intr-un container etans, care sa indeplineasca toate cerintele trimiterii unei piese operatorii la mai mult de doua ore de la recoltare, intr-un volum de formalina neutra tamponata 10%, de 2-10 ori mai mare decat volumul piesei; containerul va fi inscriptionat cu numele si prenumele pacientului, numele piesei trimise, data operatiei, numele operatorului.**

Orice deficienta constatata in cursul procesului de receptionare a pieselor este semnalata de catre asistentul AP/ registratorul AP medicului AP de serviciu.

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 12/20
--	---	---

Toate speciemenle trebuie să fie înregistrate în sistemul informatic al departamentului de anatomie patologică pentru accesare

3.2.3. Receptionarea produselor trimise pentru examenul extemporaneu

Persoana desemnata din partea sectiei care cere examenul extemporaneu face cunoscuta aceasta solicitare, in cel mai scurt timp, registraturii SAP, personalului SAP de serviciu din sala de orientare, medicului AP de serviciu sau asistentului sef SAP, iar ulterior preda piesa si fisa de insotire a materialului biopsic registratorului medical, asistentului medical sau medicului AP pentru aceasta investigatie.

NOTA 1 - Examenle extemporanee se efectueaza la cererea medicului clinician, fiind recomandabil sa fie anuntat de catre un reprezentant al sectiei care solicita investigatia respectiva (telefonic sau verbal) cu 24 de ore inaintea interventiei chirurgicale.

NOTA 2 - Pentru examenul extemporaneu, piesa/piesele tisulare se trimit proaspete, nefixate.

NOTA 3 - Medicul anatomopatolog are dreptul sa refuze examenul extemporaneu in oricare din urmatoarele situatii:

- tesutul trimis este impropriu (din punct de vedere tehnic) examenului extemporaneu: os/zona calcificate, debriuri necrotice, etc.
- piesa trimisa sau leziunea este foarte mica, existand riscul prejudicierii diagnosticului la parafina;
- in circumstante speciale, apreciate de catre medicul AP dupa sectionarea la gheata: noduli tiroidieni, ganglion limfatic suspect de proliferare limfoida maligna, etc.

Persoana din SAP care receptioneaza solicitarea examenului extemporaneu anunta in cel mai scurt timp medicul AP de serviciu responsabil cu investigatia respectiva (conform programarii prealabile, afisate in biroul de registratura).

Personalul din SAP care receptioneaza piesa (asistent laborator sau registrator medical sau personal auxiliar instruit) verifica existenta si corectitudinea completarii Fisei de insotire a materialului biopsic (Anexa 3) si a Formularului cu acordul pacientului (Anexa 4) si noteaza data și ora primirii piesei.

Toate speciemenle trebuie să fie înregistrate în sistemul informatic al departamentului de anatomie patologică pentru accesare.

Pentru examenul extemporaneu, fragmentele tisulare trebuie sa fie insotite de Fisa de insotire a materialului biopsic completata in doua exemplare: unul cu descrierea macroscopica a piesei si cu diagnosticul histopatologic la gheata care ramane in SAP, iar al doilea se preda, prin intermediul persoanei de legatura desemnata de sectia trimitatoare, medicului care a solicitat examenul extemporaneu. Se admite absentia formularului cu acordul pacientului (Anexa 4) in cazuri exceptionale: urgente chirurgicale, come, absentia apartinatorilor.

Persoana desemnata din partea sectiei/blocului operator care solicita examenul extemporaneu asteapta sau revine pentru ridicarea rezultatului dupa o perioada de timp indicata de medicul AP si il preda in cel mai scurt timp medicului clinician care a solicitat investigatia.

NOTA: Rezultatul examenului extemporaneu poate contine numai afirmarea sau infirmarea malignitatii si este utilizat numai pentru orientarea deciziei terapeutice intraoperatorii; orice alta decizie terapeutica se ia doar pe baza diagnosticului definitiv la parafina.

NOTA:

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 13/20
--	---	---

- În cazul în care proba biologică este respinsă în SAP datorită erorilor de etichetare, numai persoana de la care a pornit solicitarea/medicul recoltor trebuie să facă modificările adecvate ale etichetei. Motivele respingerii pot include: nume greșit, localizare greșită, date de identificare greșite, starea specimenului.
- Trebuie păstrate înregistrări ale tuturor erorilor de etichetare sau identificare.

Anexa 1a/F01 SAP PG08:

**Serviciul de Anatomie Patologica
Laboratorul de Anatomie patologica
Oferta investigatii anatomo-patologice de laborator pentru pacientii internati**

Nr crt.	Denumirea investigatiei anatomo-patologice sau tipul procedurii
1.	Examen histopatologic procedura completa HE* (1-3 blocuri)
a.	Orientare macroscopica, deshidratate si includere la parafina (bloc de parafina)
b.	Sect. la microtom si intinderea pe placa termostata direct pe lama a cupelor de parafina/ Color. uzuala a cupelor histopatologice Hematoxilin-Eozina (1-3 blocuri)
c.	Examinare in microscopie optica second-opinion (1-3 blocuri)
2.	Examen histopatologic procedura completa HE* (4-6 blocuri)
a.	Orientare macroscopica, deshidratate si includere la parafina (bloc de parafina)
b.	Sect. la microtom si intinderea pe placa termostata direct pe lama a cupelor de parafina /Color. uzuala a cupelor histopatologice Hematoxilin-Eozina (4-6 blocuri)
c.	Examinare in microscopie optica second-opinion (4-6 blocuri)
3.	Ex. histopatologic procedura completa HE* si coloratii speciale (1-3 blocuri)
4.	Ex. histopatologic procedura completa HE* si coloratii speciale (4-6 blocuri)
5.	Coloratii speciale/ 1 anticorp
6.	Teste imunohistochimice/ set
7.	Examen citologic cervico-vaginal Babes- Papanicolaou
8.	Citodiagnostic lichid de punctie
9.	Prelucrare piese extemporaneu
10.	Testare imunofluorescenta directa 1 test (1 anticorp)

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 14/20
--	---	---

Anexa 1b/F01 SAP PG08:

**Serviciul de Anatomie Patologica
Laboratorul de Anatomie patologica
Oferta investigatii anatomo-patologice de laborator pentru pacientii cu bilet de trimitere
CAS**

Nr crt.	Cod	Denumirea investigatiei anatomo-patologice sau tipul procedurii.
1.	2.9021_1	Examen histopatologic procedura completa HE* (1-3 blocuri)
2.	2.9021_2	Examen histopatologic procedura completa HE* (4-6 blocuri)
3.	2.9010_1	Examen histopatologic procedura completa HE* si coloratii speciale (1-3 blocuri)
4.	2.9010_2	Examen histopatologic procedura completa HE* si coloratii speciale (4-6 blocuri)
5.	2.9025	Citodiagnostic lichid de punctie
6.	2.9022	Citodiagnostic sputa prin incluzii la parafina (1-3 blocuri)
7.	2.9030	Teste imunohistochimice/ 1 anticorp
8.	2.9160	Examen citologic cervico-vaginal Babes- Papanicolaou

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 15/20
--	---	---

Anexa 1c/F01 SAP PG08:

Serviciul de Anatomie Patologica

Laboratorul de Anatomie patologica

Oferta investigatii anatomo-patologice de laborator servicii cu plata

Nr crt.	Cod	Denumirea investigatiei anatomo-patologice sau tipul procedurii.	Pret cu TVA
1.	2.9021_1	Examen histopatologic procedura completa HE* (1-3 blocuri)	145.2 lei
a.	27501	Orientare macroscopica, deshidratate si includere la parafina (bloc de parafina)	69,225 lei
b.	270101/270102	Sectionare la microtom si intinderea pe placa termostata direct pe lama a cupelor de parafina/ Colorarea uzuala a cupelor histopatologice Hematoxilina-Eozina (1-3 blocuri)	24.02 lei
c.	27020	Examinare in microscopie optica second-opinion (1-3 blocuri)	51,95 lei
2.	2.9021_2	Examen histopatologic procedura completa HE* (4-6 blocuri)	278.07 lei
a.	27501	Orientare macroscopica, deshidratate si includere la parafina (bloc de parafina)	132,35 lei
b.	270101/270102	Sectionare la microtom si intinderea pe placa termostata direct pe lama a cupelor de parafina / Colorarea uzuala a cupelor histopatologice Hematoxilina-Eozina (4-6 blocuri)	46 lei
c.	27020	Examinare in microscopie optica second-opinion (4-6 blocuri)	99,72 lei
3.	2.9010_1	Examen histopatologic procedura completa HE* si coloratii speciale (1-3 blocuri)	184.34 lei
4.	2.9010_2	Examen histopatologic procedura completa HE* si coloratii speciale (4-6 blocuri)	336.78 lei
	270103	Coloratii speciale/ 1 anticorp	39.14 lei
5.	2.903	Teste imunohistochimice/ 1 anticorp	75.21 lei
6.	2.916	Examen citologic cervico-vaginal Babes- Papanicolaou	49.74 lei
7.	2.9025	Citodiagnostic lichid de punctie	91.49 lei
8.	27000	Prelucrare piese extemporaneu	180.44 lei

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 16/20
--	---	---

Anexa 2/F01 SAP PG08:

Anexa 3 la norme

Anexa 3 IL-02-SAP

Localitatea
 Unitatea sanitara

Adus de
 Primit de
 Data primirii

FISA DE ÎNSOȚIRE A MATERIALULUI BIOPTIC

Către
 Departamentul/Secția de anatomie patologică

Clinica/Secția trimite material bioptic/citologic de la bolnavul
, sex M/F, vârsta, CNP, FO nr.,
 Diagnosticul clinic

.....

...

Piesa trimisă

.....

Examenul cerut: extemporaneu/histopatologic la parafină/citologic

Date anatomoclinice în legătură cu examenul histopatologic cerut (date clinice, terapie anterioară examenului microscopic intraoperator al piesei prelevate):

.....

...

.....

...

Rezultate histopatologice sau citopatologice anterioare

.....

...

.....

...

Fixare prealabilă în (dacă este cazul)

Data recoltării (operației)

Medic,

.....
(semnătura și parafă)

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 18/20
--	---	---

Anexa 3/F01 SAP PG08:

Acord pentru distrugerea țesuturilor și pentru utilizarea în scop didactic/științific

Anexa 4 la norme

Anexa 4 IL-02-SAP

Domnule director,

Subsemnatul/Subsemnata, domiciliat/domiciliată în orașul, str. nr., bl., sc., et., ap., județul, telefon, posesor al actului de identitate seria nr., eliberat la data de, de către, declar că sunt/nu sunt de acord cu următoarele:

1. distrugerea țesuturilor care rămân după orientarea macroscopică a pieselor chirurgicale/biopsiilor (după definitivarea diagnosticului histopatologic)

DA (semnătura)

NU și în acest caz mă oblig să distrug țesuturile rămase, prin incinerare, la crematoriul uman pentru a nu aduce prejudicii sănătății publice; în plus, mă oblig să aduc o adeverință scrisă de la crematoriul uman în acest sens

(semnătura)

2. folosirea unor fragmente tisulare/organe în scop didactic (piese de muzeu), cu condiția ca această situație să nu prejudicieze diagnosticul histopatologic și să se păstreze secretul identității mele

DA (semnătura) NU (semnătura)

3. folosirea în studii medicale a produselor biologice care îmi sunt recoltate

DA (semnătura) NU (semnătura)

4. folosirea în scop didactic/științific a imaginilor fotografice ale țesuturilor sau organelor recoltate/examinate, cu condiția păstrării secretului identității mele

DA (semnătura) NU (semnătura)

Data

Spitalul Clinic Judetean de Urgenta "Pius Brinzeu" Timisoara Serviciul Anatomie Patologica	Manual de recoltare, transport si manipulare a probelor primare din SAP F01 SAP PG 08	Ed. 02/ rev.1 Data: 15.02.2025 Pag. 20/20
---	--	--

Bibliografie:

- SR EN ISO 15189:2023 – Laboratoare medicale. Cerinte pentru calitate si competenta
- ISO/IEC 17000:2020 – Evaluarea conformitatii. Vocabular si principii generale
- RENAR RS 1.3 LM – Regulament specific de acreditare în domeniul acreditării laboratoarelor medicale si laboratoarelor de anatomie patologica conform SR EN ISO 15189:2023
- Theory and practice of histological techniques; Churcill Livingstone – 2018, ed 8
- Rosai and Ackerman's Surgical Pathology, Juan Rosai, Elsevier, 2017, ed 11
- Diagnostic Immunohistochemistry, David Dabbs, Churchill Livingstone, 2021, ed 6
- The Bethesda System for Reporting Cervical Cytology. Definitions, Criteria and Explanatory Notes; third edition, Ritu Nayar, David C. Wilbur, Ed. Springer 2015
- European Guidelines for Quality Assurance in Cervical Cancer Screening; IARC, 2008
- Legea nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor si prelevarea organelor si tesuturilor de la cadavre in vederea transplantului
- Hotararea de Guvern nr. 451/2004-norme metodologice de aplicare a legii 104/2003
- Ghidurile anatomopatologice cu privire la tehnici de prelevare, fixare, transport si punere in lucru a biopsiilor si pieselor chirurgicale (ordin MS nr. 1217/2010)